

Відгук

офіційного опонента

на дисертаційну роботу **П'ятничук Галини Олексіївни**

на тему: «Формування психофізіологічних якостей студентів засобами легкої атлетики в процесі фізичного виховання», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність.

На сьогодні надзвичайного поширення набувають наукові дослідження, присвячені пошуку ефективних засобів і методів підвищення рівня здоров'я молоді. Останні дослідження і публікації свідчать про погіршення фізичного і соматичного здоров'я студентів ВНЗ, рівня їхньої фізичної працездатності та фізичної підготовленості (Круцевич Т.Ю., 2011; Маркова А.И., 2004; Каніщева О.П., 2009; Драчук А.І., 2002; Долженко Л.П., 2008 тощо).

Специфіка процесу навчання студентів у ВНЗ, його інтенсифікація, пов'язана з довготривалим виконанням роботи у сидячому положенні та недотриманням режиму дня, призводить до перевантаження, зниження адаптаційних процесів та порушення психофізіологічних функцій організму студентів.

Одним із найважливіших завдань фізичного виховання студентської молоді є науковий пошук форм, методів і засобів фізичного виховання, спрямованих на збереження здоров'я, підвищення рівня фізичної та розумової працездатності, фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціонального стану організму загалом.

Сьогодні у системі фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи ВНЗ широко застосовують засоби легкої атлетики, за допомогою яких можна повністю вирішити завдання гармонійного фізичного розвитку студентів (Линець М.М., 2012; Попов В.Б., 2011; Довганик М.С., 2014 та ін.).

Дисертаційна робота П'ятничук Галини Олексіївни присвячена обґрунтуванню ефективності застосування засобів легкої атлетики в процесі фізичного виховання та їхнього впливу на формування психофізіологічних якостей студентів, що свідчить про її очевидну актуальність.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідних робіт Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2010 – 2015 рр., є фрагментом комплексної наукової теми кафедри фізичної реабілітації факультету фізичного виховання і спорту «Використання не медикаментозних засобів і природних факторів для покращення фізичного розвитку, функціональної і фізичної підготовленості організму», номер держреєстрації 0110U001671, та комплексної наукової теми кафедри спортивно-педагогічних дисциплін «Організаційно-методичні засади застосування спортивно-педагогічних технологій для покращення рівня здоров'я різних груп населення», номер держреєстрації 0114U002625.

Робота складається із вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, додатків, списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи 178 сторінок основного тексту. Список використаних джерел містить 172 позиції, з них 20 іноземних авторів. Робота проілюстрована 27 рисунками, доповнена 44 таблицями і 18 додатками.

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків сформульованих у дисертації. Наукові положення, представлені в дисертації є цілком обґрунтованими, підтвердженими експериментальними дослідженнями, значною кількістю тестових випробовувань, адекватністю вибірки. Для вирішення поставлених завдань були використані методи наукового пошуку, які дозволили обґрунтувати на науковому рівні головні положення результатів дослідження та висновки дисертаційної роботи.

Наукова новизна роботи полягає у розширенні та поглибленні науково обґрунтованих знань щодо психофізіологічного стану студентів та можливості його корекції засобами легкої атлетики, динаміки фізичної працездатності та швидкісно-силових здібностей студентів впродовж навчального тижня та навчального року.

На наш погляд найбільш вагомими результатами, що визначають наукову новизну і особистий внесок дисертанта є розроблення і апробація комплексної програми використання засобів легкої атлетики в процесі фізичного виховання студентів для формування їхніх психофізіологічних якостей. Застосування програми впродовж навчального року підтвердило позитивний вплив раціонально підібраних

дозованих легкоатлетичних вправ на психофізіологічний стан студентів, зокрема на рівень фізичної підготовленості, фізичну працездатність, функціональний стан серцево-судинної системи та психологічний стан.

Роль автора полягала в розробці, експериментальному обґрунтуванні авторської програми використання засобів легкої атлетики у фізичному вихованні студентів для корекції психофізіологічних якостей, організації та проведенні педагогічного експерименту, аналізі отриманих результатів.

Як сильну, позитивну сторону роботи, хотілось би відмітити значну кількість емпіричних досліджень, які провів автор та величезний масив цифрового матеріалу, зібраний у процесі дослідження.

Практичні рекомендації, що витікають із результатів дисертаційного дослідження, можуть бути корисні фахівцям фізичної культури, які працюють зі студентською молоддю.

Достовірність результатів дослідження забезпечена адекватними методами математичної статистики та достатнім контингентом.

За матеріалами дисертації опубліковано 12 друкованих праць, у тому числі 9 статей у фахових наукових виданнях України, 2 методичні розробки.

Результати роботи пройшли апробацію у виступах на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Практична значущість отриманих результатів підтверджена дванадцятьма актами впровадження.

Недоліки дисертаційної роботи.

Поряд з цим, в дисертаційній роботі мають місце деякі недоліки, які мають дискусійний характер і не заперечують теоретичних і методичних здобутків автора:

1. У I розділі, у пункті 1.2. Можливості корекції фізіологічних якостей студентів засобами фізичного виховання, автор наводить загальновідомі характеристики процесу фізичного виховання загалом, та особливості фізичних вправ, зокрема. Не розкрито назву підрозділу, а власне – які ж існують можливості корекції фізіологічних якостей студентів, завдяки яким співвідношенням видів рухової активності, завдяки якому обсягу та інтенсивності, інтервалам відпочинку це досягається.

2. Тестуючи силові якості, як зазначено у розділі II, проводили три випробовування – згинання і розгинання рук в упорі лежачи, піднімання в сід, стрибок у довжину з місця, однак у тексті дисертації наведено лише усереднені дані (підрозділ 3.1.) і не видно чи є розбіжності між показниками цих тестів. У IV розділі зазначено, що силові якості покращились і також незрозуміло які – сила рук, пресу чи ніг???
3. Усі показники тестування фізичної підготовленості наведено у якісному вигляді (бальній шкалі), без зазначення цифрових результатів випробовування. Це утруднює сприйняття матеріалу і не дає змоги прослідкувати динаміку покращення. Особливо це помітно у IV розділі, де проведене порівняння показників і у відсотках показане покращення результатів. Якщо у двох осіб з 10 відбулось покращення результату, то це вже становить 20 %. Такі дані наведено у висновку 5 – наприклад, гнучкість покращилась на 73,65 % серед дівчат...
4. На С.57-58 наведено результати тестування гнучкості, де зазначено, що гнучкість юнаків є вищою, ніж у дівчат, що суперечать літературним даним. Також сумнівним є факт відсутності серед 167 студентів осіб з «поганими» показниками індексу Руф'є, а також факт, що у 80 % юнаків і 81,8 % дівчат індекс Руф'є був «відмінний» і «добрий».
5. Не зрозумілим є факт достатньо високих показників швидкісно-силових здібностей за тестом K_{30} у студентів 4 курсу (табл. 3.7), у той час, коли вони ні в силових (табл.3.1), ні в швидкісних якостях (табл. 3.2), ні за показниками функціонального стану не відрізнялись від студентів молодших курсів.
6. На С.71 автором зазначено, що статистично достовірних статевих відмінностей показників фізичної працездатності не було виявлено, що суперечить як літературним даним, так і власне авторському дослідженню (табл. 3.11), де практично всі показники ФП юнаків і дівчат суттєво розрізняються у межах $p < 0,05$.
7. Декларативним є сама наявність групи порівняння, яка по-перше – не зазначено в тексті чим займалась впродовж експерименту; по-друге - у якому обсязі в тиждень мала заняття з фізичного виховання; по-третє – чому після

цих занять абсолютно нічого не змінилось в кращий бік???Упродовж IV розділу зазначено неодноразово, що змін після проведення дослідження виявлено не було.

8. Як описано в II розділі (2.2.Організація дослідження) в дослідженні взяли участь 167 студ., які в 2011–2012 рр. взяли участь у констатуючому експерименті, а через рік – в 2012–2013 рр. взяли участь в формуючому та констатуючому експерименті другого порядку. Чому в тексті ніде не зазначено, що це вже не студенти 1–4 курсів, а 2–5 курсів, якщо це той самий контингент. Інакше виходить, що 1 курс – це нові студенти, які в попередні роки не брали участі у дослідженні.
9. Немає у тексті відомостей, яку кількість годин (з запланованих 240 на легку атлетику) відвідали юнаки та дівчата за курсами. І яке відвідування було у ГП.
- 10.Список використаних джерел містить недостатньо публікацій щодо використання засобів легкої атлетики у процесі фізичного виховання студентів (відсутні праці Линця М.М., Довганика М.С., Ханікянц О.В. та інших).
11. Робота містить орфографічні та стилістичні помилки.

Відповідність дисертації вимогам ДАК України. Структура, обсяг основного тексту, оформлення дисертаційної роботи та автореферату відповідають вимогам ДАК України. Автореферат повністю відображає зміст дисертації.

Рецензоване дисертаційне дослідження є самостійним, завершеним і виконане на високому науковому рівні.

У процесі дослідження отримані нові достовірні наукові результати, які мають важливе теоретичне і практичне значення. Наукові публікації повністю розкривають зміст роботи.

Зважаючи на актуальність теми дослідження, його наукову новизну та практичне значення, використання адекватних методів дослідження, обґрунтованість висновків, дисертаційне дослідження П'ятничук Галини Олексіївни «Формування психофізіологічних якостей студентів засобами легкої атлетики в процесі фізичного виховання» відповідає пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а його автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

канд. наук з фіз. вих і спорту, доцент,
завідувач кафедри
фізичного виховання і спорту
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Р.Р. Сіренко

Вчений секретар

Львівського національного університету
імені Івана Франка

О.С. Грабовецька